

From: [REDACTED]>@afm.nl>
Sent: maandag 19 augustus 2024 09:56
To: [REDACTED]>@nba.nl>; [REDACTED]>@nba.nl>
Cc: [REDACTED]>@afm.nl>; [REDACTED]>@afm.nl>
Subject: RE: Praktijkhandreiking 1153 frauderisicoanalyse gepubliceerd

Beste [REDACTED],

Als AFM zullen we ook 'formeel' reageren op de HR 1153 Consultatie. Deze reactie zal kort en bondig zijn in de lijn van 'wij kunnen ons goed vinden in deze HR'. Bijgaand geven we nog enkele 'nice to have' opmerkingen aan. Wij geven deze voor de volledigheid aan jullie mee (maar waren dus niet zwaarwegend genoeg in de formele reactie op te nemen).

De NBA-handreiking kan volgens de AFM op de volgende onderdelen verder worden aangescherpt en uitgebreid om de sector nog beter te kunnen ondersteunen in het uitvoeren van de frauderisicoanalyse:

- **De fraudelens van afbeelding 1 is niet geïntegreerd met de verdere uitwerking in de NBA-handreiking.** In de introductie van de NBA-handreiking wordt deze fraudelens vrij prominent gepresenteerd als een aanmoediging voor accountants om vast te stellen dat de financiële overzichten vrij zijn van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. Doordat in de verdere uitwerking van de NBA-handreiking geen koppeling meer wordt gemaakt met deze fraudelens, heeft het instrument slechts een beperkte toegevoegde waarde voor het uitvoeren van de frauderisicoanalyse. Daarnaast kan in afbeelding 1 nog explicieter worden gemaakt dat de focus van de NBA-handreiking op het deel linksboven ligt, aangezien dat in de afbeelding zelf nu onduidelijk is.
- **Het steunen op de interne beheersingsmaatregelen bij het identificeren van frauderisicofactoren kan worden verduidelijkt.** In paragraaf 3.2 van de NBA-handreiking wordt gesteld dat er gebeurtenissen of omstandigheden kunnen zijn die aanleiding geven de inschatting van frauderisicofactoren te herzien, bijvoorbeeld als blijkt dat de effectieve werking van interne beheersingsmaatregelen niet kan worden vastgesteld. Dit voorbeeld kan voor verwarring zorgen door impliciet te suggereren dat het steunen op de effectieve werking van interne beheersingsmaatregelen een rol speelt in het identificeren van frauderisicofactoren. De AFM onderschrijft de opmerking in paragraaf 2.2 van de NBA-handreiking dat het steunen op de effectieve werking van interne beheersingsmaatregelen geen rol speelt bij het identificeren van frauderisico's. Daarom is onze suggestie om de betreffende zin in 3.2 te verwijderen of te nuanceren met verwijzing naar de bepaling dat (fraude)risicofactoren worden ingeschat voordat rekening wordt gehouden met de interne beheersingsmaatregelen (NV COS 315.12f en NV COS 240 A26).
- **De aandacht voor brainstormsessies met het team kan specifiek en diepgaander.** In paragraaf 2.5 van de NBA-handreiking wordt zonder referenties verwezen naar literatuur waaruit beperkingen blijken over de effectiviteit van brainstormsessies. Hierdoor is niet duidelijk waar deze conclusie op is gebaseerd. Daarnaast blijft onduidelijk welke beperkingen worden bedoeld. De NBA-handreiking kan haar relevantie verder vergroten door nader in te gaan op hoe de acties van externe accountants voor psychologische veiligheid tijdens brainstormsessies kunnen worden vastgelegd in het controledossier.
- **De documentatievereisten vragen meer aandacht.** In paragraaf 3.4 van de NBA-handreiking wordt slechts summier ingegaan op het documenteren van de frauderisicofactoren. Duidelijke praktijkvoorbeelden van goede documentatie in het controledossier kunnen

accountants verder helpen bij een goede documentatie van de frauderisicoanalyse. Ditzelfde geldt voor de wat vrijblijvende aanbeveling in paragraaf 4.2 om de overwegingen waarom een frauderisicofactor al dan niet leidt tot een frauderisico vast te leggen in het controledossier. Ook hier is meer directieve sturing in de vorm van praktijkvoorbeelden wenselijk. Tot slot kan de overlap tussen de veronderstelde frauderisico's van het doorbreken van de interne beheersing door het management en de verantwoording van opbrengsten zoals uitgewerkt in hoofdstuk 5 van de NBA-handreiking specifiekere worden geduid door met praktijkvoorbeelden inzicht te geven in de documentatievereisten voor deze overlap in veronderstelde frauderisico's.

- **In de lijst met voorbeelden van frauderisicofactoren in paragraaf 5.1 kan de druk van aandeelhouders explicieter worden gemaakt.** Deze druk kan bij agressieve groei- en winstdoelstellingen, bijvoorbeeld wanneer sprake is van private equity, leiden tot managementfraude in de vorm van het presenteren van financiële resultaten die gunstiger zijn dan de werkelijkheid. In de voorbeelden 1 en 2 kan het onderscheid tussen intrinsieke druk van de manager en extrinsieke druk van de aandeelhouders wat explicieter worden gemaakt.

Wij zullen de formele reactie binnenkort per brief indienen.
Met vriendelijke groet,

[Redacted signature block]

Telefoon [Redacted]
E-mail [Redacted]@afm.nl
Mobiel [Redacted]

Autoriteit Financiële Markten
Bezoekadres : Vijzelgracht 50 - Amsterdam
Postadres : Postbus 11723 - 1001 GS Amsterdam
Telefoon: 020 - 797 20 00 - www.afm.nl

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

From: [Redacted]@nba.nl>

Sent: donderdag 25 juli 2024 17:15

To: [Redacted]@afm.nl>; [Redacted]@afm.nl>; [Redacted]@afm.nl>; [Redacted]@afm.nl>

Cc: [Redacted]@nba.nl>; [Redacted]@nba.nl>; [Redacted]@nba.nl>

Subject: Praktijkhandreiking 1153 frauderisicoanalyse gepubliceerd

Beste (fraude) collega's,

Vandaag hebben wij handreiking 1153 frauderisicoanalyse openbaar gezet ter consultatie. Ook kondigen we een webinar over deze handreiking aan op 10 sept as in de ochtend. Ter info stuur ik jullie de link naar de handreiking en uitnodiging voor het webinar.

[Consultatie NBA Handreiking 1153 Frauderisicoanalyse](#)

[Redacted signature block]

Met vriendelijke groet,

[Redacted name]

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Bereikbaar: maandag t/m donderdag

T [Redacted] M [Redacted]
E [Redacted]@nba.nl
I www.nba.nl

Bezoekadres

Frame Offices - Pharos
Mercuriusplein 3 - 1e verdieping | 2132 HA Hoofddorp

Postadres

Postbus 242 | 2130 AE Hoofddorp

DISCLAIMER Aan dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van dit bericht aan derden is behoudens voorafgaande schriftelijke toestemming van de NBA niet toegestaan. De afzender staat niet in voor de juiste, volledige en tijdige overbrenging van dit bericht. Ook kan de afzender geen garantie geven dat dit bericht en eventuele bijlage(n) virusvrij zijn of dat dit bericht wordt overgebracht zonder inbreuk of tussenkomst van onbevoegde derden. Indien dit bericht per abuis bij u is terechtgekomen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender daaromtrent te informeren.